

Fingon pääviestit Suomen EU-puheenjohtajuuskaudelle

Fingo korostaa erityisesti **kestävän kehityksen** ja **ilmastotoimien** tärkeyttä Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella sekä mahdollisuutta tuoda keskusteluun aitoja hyvinvoinnin mittareita sekä globaalia kansalaiskasvatusta.

Toivomme Suomen edistävän EU-puheenjohtajuuskaudellaan laaja-alaista pitkän tähtäimen tulevaisuuden visiota, jonka lähtökohtana olisi nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvoinnin ja elinmahdollisuuksien turvaaminen Euroopassa ja globaalisti. Kansainvälinen kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 ja Pariisin ilmastopöytäkirja antavat luontevan ohjenuoran Suomen puheenjohtajuuskaudelle.

Fingon pääviestit Suomen EU-puheenjohtajuuskaudelle:

- *Seuraavan komission tulee ottaa kestävä kehitys viisivuotisstrategiansa painopisteeksi ja laatia välittömästi kokonaisvaltainen strateginen suunnitelma Agenda 2030:n toimeenpanemiseksi kaikilla politiikanaloilla.*
- *EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 on nostettava yhteneväiseksi 1,5 asteen polun kanssa. EU:n on oltava hiilineutraali vuonna 2040 ja saavutettava negatiiviset päästöt sen jälkeen.*
- *EU:n tulevan ulkosuhderahoituksen tulee tukea köyhyyden vähentämistä ja kestävä kehitystä kehittyvissä maissa, eikä edistä sen omia intressejä muuttoliikkeen, turvallisuuden ja ulkopoliittikan saralla.*
- *EU:n tulee hyödyntää päätöksenteon tukena yhteiskunnan tilan ja kehityksen indikaattoreita, jotka kertovat talouden indikaattoreita kuten bruttokansantuotetta paremmin kansalaisten hyvinvoinnista sekä kehityksen kestävydestä.*
- *EU:n tulee laatia Euroopan laajuinen ihmisoikeuksia koskeva yritysvastuulaki.*

EU kestävä kehityksen edelläkävijä – nyt ja tulevaisuudessa

YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) hyväksyminen syyskuussa 2015 oli globaali merkkipaalu. Euroopan unioni osoitti johtajuutta neuvottelujen aikana ja profiloitui vahvana globaalina kestävä kehityksen edistäjänä. Yhteisesti sovitun ja eurooppalaisia arvoja edistävän Agenda 2030:n tulee tulevaisuudessa ohjata EU:n päätöksentekoa kaikilla politiikanaloilla. Hyvinvoinnin edistymisen planeetan kantokykyä ja ekologisia rajoja kunnioittaen edellyttää EU:n instituutioiden johdonmukaista ja selkeää sitoutumista kestäväan kehitykseen sosiaalista, ympäristöllistä ja taloudellista ulottuvuutta tasapainottaen.

EU-jäsenmaat vaativat kesäkuun 2017 neuvoston päätelmissään komissiota laatimaan vuoden 2018 puoliväliin mennessä strategisen suunnitelman Agenda 2030:n toimeenpanemisesta EU:ssa. Euroopan parlamentti toisti vaatimuksen heinäkuussa 2017 hyväksytyssä päätöslauselmassaan. Komissio on tällä hetkellä laatimassa keskusteluasiakirjaa kestävästä kehityksestä, mutta se ei vielä vastaa jäsenmaiden ja parlamentin vaatimukseen strategiasta. Tarve strategialle on ilmeinen, sillä tuoreessa Eurostatin SDG-seurantaraportissa todetaan eriarvoisuuden kasvaneen Euroopassa, vaikka yksi Agenda 2030:n kulmakivistä on taata, ettei kukaan jää kehityksen jälkeen.

- Seuraavan komission tulee ottaa kestävä kehitys viisivuotisstrategiansa painopisteeksi ja laatia välittömästi kokonaisvaltainen strateginen suunnitelma Agenda 2030:n toimeenpanemiseksi kaikilla politiikanaloilla.

Ilmastopolitiikka 1,5 asteen tavoitteen mukaiseksi

Historiallisten päästöjensä, korkeiden henkeä kohti päästöjen ja korkean elintason vuoksi EU:lla on sekä vastuu mutta myös voimavarat hillitä ilmastonmuutosta globaalissa etujoukossa. Nyt sovitulla toimilla EU:n odotetaan vähentävän päästöjään noin 45 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Jäljellä oleva hiilibudjetti on kuitenkin niin pieni, että tämä on täysin riittämätöntä. EU:n ilmastopakettin tavoitetaso on nostettava Pariisin sopimuksen ja 1,5 asteen tavoitteen tasolle. Jotta EU kantaa oman vastuunsa lämpenemisen rajoittamiseksi, unionin on oltava hiilineutraali vuonna 2040 ja päästöjen on oltava nieluja selvästi pienemmän pian tämän jälkeen. Tämä tarkoittaa sitä, että EU:n on päivitettävä vuoden 2030 tavoitteensa, niin että se on yhteneväinen 1,5 asteen polun kanssa. Murrosta varten EU:ssa on siirryttävä 100 % uusiutuvaan energiaan, edistettävä energian säästöä ja varjeltava ja vahvistettava ekosysteemien hiilinieluja. EU:n on samalla varmistettava, että sen hillintätoimet vahvistavat luonnon monimuotoisuutta mm. suojelemalla ja ennallistamalla ekosysteemejä.

- EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 on nostettava yhteneväiseksi 1,5 asteen polun kanssa
- EU:n on oltava hiilineutraali vuonna 2040 ja saavutettava negatiiviset päästöt sen jälkeen.

EU:n rahoituksen tulevaisuus

EU:n rahoitusta on monivuotisen rahoituskehityksen 2021–2027 puitteissa kehitettävä joustavampaan ja yksinkertaisempaan suuntaan tavalla, joka asettaa kestävä kehityksen rahoituksen ehdoksi. Ei riitä, että EU rahoittaa kestävä kehitystä Euroopassa ja unionin kumppanimaisissa erillisellä rahoituksella, jos valtaosa sen rahoituksesta ei tue kestävä kehitystä tai on jopa sitä haittaavaa.

Euroopan unionilla on merkittävä rooli globaalien köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämisessä. Jotta unioni säilyttäisi tämän roolinsa ja pystyisi vastaamaan myös uusiin

globaaleihin haasteisiin, tarvitsee se vahvan ulkosuhderahoituksen. Kannattammekin vahvasti Euroopan komission ehdotusta EU:n ulkosuhderahoituksen kokonaismäärän kasvattamisesta monivuotisessa rahoituskehyksessä vuosille 2021–2027.

EU:n ulkosuhteiden rahoitusvälineitä uudistettaessa on pidettävä huoli siitä, että EU pitää kiinni ja vahvistaa sitoumuksensa perussopimuksissaan määriteltyihin kehityspolitiikan päätavoitteisiinsa: köyhyyden vähentämiseen (SEUT art. 208) sekä ihmisoikeuksien edistämiseen ja kestävän kehityksen tukemiseen kehitysmaissa (SEU art. 21(2)(d)) sekä kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:een. Köyhyyden vähentämisen tulee olla selkeästi määritelty myös NDICI:n päätavoitteeksi ja Agenda 2030:n sen ohjenuoraksi.

Jotta rahoituskehys tukee ilmastopoliittisia tavoitteita ja on Pariisin ilmastopoliittisen mukainen, sen tulee olla kauttaaltaan ilmastokestävää. Sijoituksia tarvitaan kipeästi energiamurrokseen ja fossiilisista polttoaineista irtautumiseen. Fossiilisiin polttoaineisiin perustuvien hankkeiden rahoitus tulee lopettaa välittömästi, sillä ne ovat 1,5 asteen tavoitteen vastaisia ja lukkiuttaisivat pääomaa hankkeisiin, joiden elinkaari jäisi hyvin lyhyeksi.

- EU:n pitäisi hyväksyä ja seurata kaikessa rahoituksessaan kestävyysperiaatteita, jotka varmistavat ihmisten hyvinvoinnin ja planeetan kantokyvyn rajojen kunnioittamisen.
- Mikäli EU:n monivuotista rahoituskehystä 2021-2027 päätetään supistaa, EU:n ulkosuhteiden budjetin koon tulee pysyä komission ehdottamassa noin 10 prosentissa koko rahoituskehyksestä. Näin sillä voidaan aidosti vastata köyhyyden vähentämiseen sekä ulkosuhteiden, turvallisuuden, muuttoliikkeen ja kestävän kehityksen tarpeisiin.
- Ulkosuhderahoitukselle eli otsakkeelle 6 ”Naapurusto ja maailma” tulee asettaa vähintään 90 % ODA-minimivaatimus
- EU:n budjetista 40 prosenttia tulee edistää dekarbonisaatiota. Projekteja, jotka perustuvat fossiilisiin polttoaineisiin ei tule rahoittaa lainkaan.

Taloukasvun tavoittelusta kestävän hyvinvoinnin turvaamiseen

Euroopan tulevaisuutta rakennettaessa ensisijaisena päämääränä tulee olla nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointi ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Nykyinen jatkuvaa taloukasvua edellyttävä talouden kehitys saa aikaan vakavia ympäristöongelmia ja kasvattaa kuilua rikkaiden ja köyhien välillä. Bruttokansantuotteella mitattavan taloukasvun tavoittelun sijaan Euroopan on pyrittävä aidosti kestävään kehitykseen ja inhimillinen hyvinvoinnin lisäämiseen.

Yritysten rooli hyvinvoinnin sekä ihmisarvoisen työn luojina on merkittävä. Pahimmillaan yritystoiminta kuitenkin edelleen tuhoaa ympäristöä ja polkee työntekijöiden ja paikallisyhteisöjen oikeuksia. Useissa maissa kuten Ranskassa, Sveitsissä, Alankomaissa, Saksassa ja viimeisen vuoden aikana myös Suomessa on lähdetty tavoittelemaan sitovaa ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta. Kansalliset lait eivät kuitenkaan yksinään

riitä, vaan tarvitsemme Euroopan laajuisen ihmisoikeuksia koskevan yritysvastuulain säätämiseksi.

- EU:n tulee ottaa käyttöön yhteiskunnan tilan ja kehityksen indikaattoreita, jotka kertovat bruttokansantuotetta paremmin kansalaisten hyvinvoinnista sekä kehityksen kestävydestä. Näitä indikaattoreita tulee hyödyntää päätöksenteon tukena EU:ssa ja kaikissa EU:n jäsenmaissa. EU:n tulee edistää BKT:lle vaihtoehtoisten yhteiskunnan tilan ja kehityksen mittareiden kehittämistä ja käyttöönottoa myös kansainvälisillä foorumeilla.
- EU:n tulee laatia Euroopan laajuinen yritysvastuulaki, joka velvoittaa yritykset kunnioittamaan ihmisoikeuksia, selvittämään ihmisoikeusvaikutuksensa sekä vähentämään ja välttämään mahdollisia kielteisiä vaikutuksia. Lainsäädännön tulee perustua huolellisuusveloitteeseen (human rights due diligence), joka määrittää YK:n ihmisoikeuksia ja yritystoimintaa koskevissa ohjaavissa periaatteissa.
- Lain noudattamiseksi tulee säätää huolellisuusveloitteen rikkomisesta oikein mitoitettut, hyväksi todettujen kansainvälisten käytäntöjen mukaiset sanktiot.

Osaamisen ja globaalin kansalaiskasvatuksen tukeminen

Globaali kansalaiskasvatus on välttämätöntä kestävä kehityksen edistämiseksi. Globaali kansalaiskasvatus lisää ymmärrystä maailman ja sen ihmisten keskinäisriippuvuudesta. Se inspiroi kansalaisia toimimaan aktiivisesti globaalin oikeudenmukaisuuden edistämiseksi ja köyhyyden vähentämiseksi. Yhteiskunnallinen osallistuminen puolestaan vahvistaa kansalaisten osallisuuden tunnetta.

Globaali kansalaiskasvatus kuulu kaikille ja kaiken ikäisille, ja sen tulee olla osana sekä formaalia että nonformaalia koulutusta ja kasvatusta. Globaali kansalaiskasvatus edistää kansalaisten osallisuutta kaikilla yhteiskunnan alueilla, ja tulee huomioida myös ulko- ja koulutuspolitiikan ulkopuolella.

Euroopan unionin tulee tukea jatkossa entistä voimakkaammin toimia globaalin kansalaiskasvatuksen edistämiseksi. Tämä edellyttää muun muassa koulutuksen, kasvatuksen, sivistyksen ja elinikäisen oppimisen suuntaamista laajemmin yhteiskunnallista kestävä kehitystä tukevaksi.

- Osana kokonaisvaltaista kestävä kehityksen strategiaa EU:n tulee muodostaa myös globaalia kansalaiskasvatusta koskeva konsensus globaalin kansalaiskasvatuksen edistämiseksi.
- Globaalia kansalaiskasvatusta on mitattava sisällyttämällä kestävä kehityksen tavoitetta 4.7. koskeva indikaattori EU:n kestävä kehityksen indikaattoreihin.

Puheenjohtajuuskausihanke

Fingon toiminta puheenjohtajuuskauden aikana resursoidaan Euroopan komission rahoittamasta hankkeesta, jossa yhteistyökumppaneina toimivat ennen Suomea puheenjohtajana toimivan **Romanian kattojärjestö FOND** sekä Suomelta puheenjohtajuuden perivän **Kroatian kattojärjestö Crosol**. Lisäksi hankkeeseen osallistuu **eurooppalaisten kehitysyhteistyöjärjestöjen kattojärjestö CONCORD**. Fingo toimii hankkeen päävetäjänä.

Myös seuraavien kolmen puheenjohtajamaan eli Saksan, Portugalin ja Slovenian kattojärjestöt ovat olleet mukana suunnittelemassa puheenjohtajuuskausien toimintaa, jotta toiminnasta saadaan entistä vaikuttavampaa ja jatkuvampaa. Hankkeen neljä painopistealuetta ovat kestävä kehitys, kehityspolitiikka- ja rahoitus, ihmisoikeudet sekä kansalaisyhteiskunnan tila.

Lisätietoja:

Kestävä kehitys ja Agenda 2030

Kestävän kehityksen asiantuntija **Jussi Kanner**

Sähköposti: jussi.kanner@fingo.fi, puh. 040 7544 883

Ilmastopolitiikka

Ilmastoasiantuntija **Hanna Aho**

Sähköposti: hanna.aho@fingo.fi, puh: 050 317 6686

EU:n kehitysrahoitus

Kehityspolitiikan asiantuntija **Sonja Hyötylä**

Sähköposti: sonja.hyotyla@fingo.fi, puh: 046 851 5974

Kestävä talouskehitys ja sitä tukevat mittarit

Kestävän talouden asiantuntija **Senja Väätäinen-Chimpuku**

Sähköposti: senja.vaatainen@fingo.fi, puh: 046 851 5974

Globaalin kansalaiskasvatuksen edistäminen

Vaikuttamistyön johtaja **Rilli Lappalainen**

Sähköposti: rilli.lappalainen@fingo.fi, puh: 050 5613 456

Suomen EU-puheenjohtajuuskausihanke

Projektipäällikkö Anne Peltonen

Sähköposti: anne.peltonen@fingo.fi, puh. 040 940 2262